

MIKAELA NYKVIST

EPÄVARMALLA
TIELLÄ

Mikaela Nykvist

Epävarmalla tiellä

Suomentanut Katariina Kallio

SAGA Egmont

Epävarmalla tiellä

Translated by Katariina Kallio

Original title: *En osäker väg*

Original language: Swedish

Cover image: Shutterstock

Copyright © 2024 Mikaela Nykvist and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788727161150

1. POD edition

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13.4 million euros annually to children in difficult circumstances.

Henkilöt

Monteliuksen perhe:

Rudolf; isä, syntynyt Alnössä Sundsvallissa vuonna 1858

Siri; äiti, syntynyt Sundsvallissa vuonna 1862

Albert; esikoinen, syntynyt Vaasassa vuonna 1886

Sigrid; keskimmäinen, syntynyt Vaasassa vuonna 1888

Matilda; kuopus, syntynyt Vaasassa vuonna 1890

Muuta väkeä:

Alma Skog; hovioikeudenneuvoksetar, Vaasa

Tulla Moe; konsulin rouva, Vaasa

Stina Alm; Monteliuksen perheen palvelija

Nils Silvander; historian ja arkeologian professori

Georg Ståhl; ruotsalainen runoilija

Ensimmäinen luku

Vaasa, tammikuu 1902

Rudolf kiiruhtaa henki kurkussa pitkin jäistä katuja. On varhainen aamu keskellä armottoman kylmää talvea. Katulamppujen hento lepatus tuskin edes läpäisee mustuutta, joka on ottanut Vaasan syleilyynsä, aivan kuin keskitalven pimeys nielisi kitaansa maailman viimeisetkin valonsäteet. Muutamaa liian kevyesti pukeutunutta työläistä ja kylmästä hytisevää poliisia lukuun ottamatta kadulla ei näy muita, ja nämäkin näyttävät yhtä innottomilta kuin miltä Rudolfista itsestään tuntuu. Hän mutisee kiukkuisena itsekseen, sydän laukkaa, rintaa puristaa. On täysin tolkutonta joutua osallistumaan kokoukseen näin aikaisella kellonlyömällä – liikemiehiä sen enempiä kuin muutakaan parempaa väkeä ei tulisi vaatia olemaan paikalla kello kahdeksalta. Rudolf Monteliuksen kaltaisten herrojen on saatava kunnon yöunet, jotta he jaksavat kohdata alkavan päivän raskaat koitokset, eikä pelkästään työn vaan myös huvitusten osalta.

Kuten aina astuessaan herra Moen tummin ja raskain huonekaluin sisustettuun konttoriin, johon mahtuu koko Moen henkilökunta, Rudolf tuntee kunnioitusta. Hän olisi kovin mielellään yhtä suuri ja mahtava liikemies kuin Moe, mutta vaikka Rudolf kuinka ahertaa ja koettaa veikata oikeaa korttia, hän ei valitettavasti yllä samaan, vaan hänen veikkauksensa osuvat aina keskinkertaisiin vaihtoehtoihin, eivät koskaan jymypottiin. Rudolf ei kuitenkaan ole lohdu-ton, sillä niin kauan kuin perheellä on varaa asua hulpeasti, kouluttaa lapset, maksaa lihakauppiaan lasku ajoissa ja syödä hienoissa salongeissa, kaikki on hyvin. Kaikkein tärkeintä on, että julkisivu pitää ja pinta kiiltää. Pakon edessä hän luopuisi vain sellaisista mukavuuksista, joiden puuttuminen ei näy päälle päin. Hän pitää äärimmäisen tarkkaa huolta ulkonäöstään ja siitä, että antaa todellista mahtavamman vaikutelman. Toki hän ei kenellekään tätä myöntäisi, liekö myöntänyt pitkään aikaan itselleenkin.

Rudolf istuu-tuu pitkään pöytään kauas Moesta. Nimettyjä paikkoja ei sinänsä ole, mutta kirjoittamaton laki määrää, että mitä vähäisempi on miehen omaisuus, sitä kauemmas hänen tulee istuutua. Pöydän ääressä on tilaa ainakin kahdellekymmenelle. Sen ruskea puu on kiillotettu niin hohtavaksi, että paperiarkit liukuvat pöytäpinnalla kuin itsestään.

”Istuutukaa, jotta voimme aloittaa”, Moe jyrähtää tullessaan isoon huoneeseen, joka on jo ehtinyt täyttyä hermostuneista miehistä. Jokainen heistä on joutunut raahautumaan vuoteestaan tuntia aikaisemmin kuin ruumis olisi säällisesti sallinut.

Pöydässä alkaa puheensorina, ja Rudolf koettaa löytää jonkun, jonka kanssa voisi puhua säästä ja keleistä, mutta kaikki lähellä istuvat ovat jo tempautuneet keskustelemaan jonkun toisen kanssa. Niinpä hän istuu vaiti ja koettaa näyttää rennolta, vaikka tilanne ei hyvää lupaakaan. Näin äkillistä liiketapaamiskutsua hän ei ole koskaan ennen saanut, mikä huolestuttaa häntä enemmän kuin hän uskaltaa itselleen myöntää. Lähetti toi kutsun vasta edellisenä iltana. Jos hän olisi palannut kotiin aikaisemmin ja paria konjakkituikkua vähemmän nauttineena, aamu olisi toki ollut helpompi, mutta koska kutsu tuli niin myöhään, valmistautumiseen ei ollut mahdollisuutta.

Muutaman minuutin kuluttua Moe rykäisee äänekkäästi, mutta kun pöytäkeskustelu ei ota laantuakseen, hän pamauttaa pöytää kahdesti puheenjohtajan nuijallaan. Kaikki hiljenevät saman tien.

”Aluksi haluan pyytää anteeksi sitä, että kutsuin teidät koolle näin aikaisin tänä kylmänä talviaamuna. Kukaan meistä tuskin nautti liukastelusta pimeillä kaduilla, mutta liikemiehinä tiedämme, että kaupankäynti on unta tärkeämpää. Minulla on edessä erittäin kiireinen päivä, ja tämä oli ainoa vapaa hetki. Siinä syy varhaiseen ajankohtaan. Olen toisaalta tilannut meille aamiaista, joten olkaa hyvät ja käykää kahvin ja pöytään katettujen voileipien kimppuun”, Moe aloittaa.

Rudolf ottaa kahvikupin ja voileivän. Nälkää kuitenkin vaimentaa hermostunut odotus sen suhteen, mitä Moella on sanottavana. Jälleen kuluu muutama minuutti, kun paikalle kokoontuneet herrat saavat kahvin ja kastettavat eteensä. Hetken verran kuuluu vain kodikasta lusikoiden ja posliinin kilinää, kun sokeripaloja hämmennetään kukallisissa kahvikupeissa. Rudolf

koettaa turhaan juoda hauraasta kupista niin, ettei käsi tärisisi, ja hänen on pakkoa laskea kuppinsa aluslautaselle. Hän vetää syvään henkeä rauhoittuakseen ja juo vettä lasista, jonka joku ystävällinen sielu on hänen eteensä asettanut.

Lopulta Moe jatkaa.

”Ensinnä haluan toivottaa tervetulleiksi Vaasan sokeritehtaan osakeyhtiön johtokunnan herrat tänään pidettävään ylimääräiseen johtokunnan kokoukseen. Ja nyt varsinaiseen asiaani. Osa teistä on ehkä jo kuullut uutisen, mutta oletan, että suurin osa ei ole.” Moe haukkaa voileipäänsä ja pureskelee pitkään ja hartaasti. Rudolf on räjähtämäisillään pöydän ympärille tihentyneestä jännityksestä. Eikö tuo pahuksen mies jo saisi kakaistua suustaan, mitä aikoo sanoa? Ärtymys täyttää rinnan äärimmilleen.

”Mitä on tapahtunut?” yksi pöydässä istuvista miehistä kysyy. Äänensävyistä päätellen hän on yhtä kärsimätön kuin Rudolfkin.

Moe laskee kahvikuppinsa kaikessa rauhassa. Hän nauttii silminnähden tilanteen herruudesta ja luomastaan jännittyneestä ilmapiiristä. Hän tuntuu suorastaan rakastavan sitä, että voi piinata muita pitämällä heidät pimennossa.

”Olen saanut tiedon, että turkulainen sokeritehdasosakeyhtiö Alfa on hakeutunut konkurssiin tammikuun yhdentenätoista päivänä kuluvaan vuoteen 1901. Asia on siis vain pari päivää vanha”, Moe jylisee ja kuin sanojensa vakuudeksi mäjäyttää kämmenensä pöytään niin, että kahvikupit helisevät.

Muut miehet vetävät henkeä kuin yksissä tuumin, pari heistä nostaa käden sydänalaansa kuin estääkseen sydäntään pysähtymästä.

”Mitä sanottekaan, Moe? Kertokaa heti lisää!” huudahtaa herra Hartman, joka istuu aivan Moen lähellä herra Björklundin vieressä.

Moe istuu ja ryhtyy puhdistamaan pyöreitä silmälasejaan valkealla nenäliinalla ja pyyhkimään sillä myös hikeä otsaltaan, vaikka huoneessa on korkeintaan kahdeksantoista astetta.

Rudolf on menettämäisillään kärsivällisyytensä miehen jatkuvan tempuilun vuoksi.

Moe alkaa kuitenkin vihdoin puhua, ja Rudolf puristaa tuolinsa käsin rystyset valkeina.

Käy ilmi, että suuri ja mahtava sokeritehdasosakeyhtiö Alfa on konkurssissa siitä huolimatta, että yhtiön osakepääoman suuruus on ollut huimat 1 250 000 markkaa. Nyt varallisuus on velkojien käsissä ja yrityksen toiminta lakkautetaan.

”Mutta miksi?” joku kysyy. Rudolf on kiitollinen, ettei itse joudu esittämään kysymystä.

”No, maanviljelijöiden kanssa ei yhteistyö sujunut, koska kyseessä ei ollut osuustoiminnallinen yritys, sellainen, jossa viljelijät olisivat itse osakkaina. Tästä syystä viljelijät ovat valitettavasti olleet haluttomia viljelemään sokerijuurikasta, mistä johtuen tehdas on käynyt puoliteholla. Summa summarum, tehdas ei ole saanut riittävästi raaka-ainetta sokerin kokoaikaiseen tuotantoon. Koska laitos on erittäin uusi ja moderni, yrityksellä oli paljon vielä maksamattomia, uutuuttaan kiiltäviä tuotantokoneita, joita ei vähäisten tulojen vuoksi kyetty lunastamaan”, Moe valottaa.

Pöydän ympärillä on hetken verran hiljaista.

Moe jatkaa puhettaan.

”Meillähän ei ole samankaltaisia ongelmia kuin turkulaisilla. Päinvastoin tehtaamme toimii sangen hyvin, mutta senhän te jo tiedättekin, koska olette perehtyneet toimintaan ja talouteen.”

”Miksi me sitten olemme täällä? Joltisenkin turhalta tuntuu rynnistää tänne keskellä yötä kuulemaan vain, että meillä menee hyvin mutta etelän väkeä käy pikkuisen sääliksi”, eräs miehistä uskaltautuu sanomaan. Rudolf itse on ollut samoissa aatoksissa mutta pitänyt suunsa visusti kiinni.

Moe kohottaa toista kulmakarvaansa, katsoo kysyjää tiukasti ja huokaa syvään ja ärtyneenä, ennen kuin vastaa: ”Kas, oletan, että teidänkaltaisenne sentään olisivat suhteellisen hyvin tietoisia poliittisesta tilanteestamme. Kuten tiedätte, meihin kohdistuu painetta niin Suomen kuin Venäjänkin suunnalta.”

Monelta taholta kuuluu myötäilevää hyminää, mutta kukaan ei sano mitään ääneen.

”Kun ajatellaan, mitä nyt tapahtui Turussa, meidän on syytä keskustella kahdesta tärkeästä seikasta ja tehdä päätöksiä. Ensinnäkin on otettava haltuun nyt vapautuva osuus markkinoista, mutta vieläkin tärkeämpää on nyt, sen valossa, mitä näemme Suomessa tapahtuvan, toimia siten, että työvoiman jatkuva saatavuus varmistetaan.”

”Ymmärrän hyvin maininnan markkinaosuudesta, mutta se lienee operatiivisen johdon vastuulla. Vaan mitä tarkoitatte väittämänne jälkimmäisellä osalla?” sama mies kysyy.

”Jos tsaari saa tahtonsa läpi, maaseutu tyhjennetään nuorista miehistä, ja sitten ei juurikaspelloille enää riitä väkeä. Ja jos niin käy, Turun sokeritehtaan kohtalo on kohta meidänkin osanamme.”

”Aivan, nyt ymmärrän, mitä ajatte takaa. Viittaatte siis uuteen asevelvollisuuslakiin?”

”Siihenpä juuri. Ehdotankin lyhyttä keskustelua siitä, mitä voisimme tehdä ja missä järjestyksessä ryhdymme toimiin.” Moen ehdotusta seuraa kiusallinen hiljaisuus.

”Arvelisin, että tarvitaan jonkinlainen kirjelmä. Voisimme lyöttäytyä yksin muiden Vaasan suuryhtiöiden kanssa. Oletan, että täällä olevilla on hallussaan myös suurin osa muista yrityksistä”, Björkman rikkoo hiljaisuuden.

”Juuri näin, kuulostaa erinomaiselta ajatukselta. Onko vielä muita?”

Kukaan ei vastaa, vaikka Moe katsoo erikseen jokaista pöydän ympärillä istuvista miehistä.

”Nyt voi olla hiukan liian varhainen hetki tämäntyyppisille toimille ja tiukalle suunnittelutyölle. Ehkä meidän kannattaisi sopia uudesta tapaamisesta, jotta voisimme pohtia asiaa syvemmin”, Rudolf uskaltautuu sanomaan hiukan hymyillen, sillä hiljaisuus ja painostava tunnelma on hänestä vieläkin karmeampaa kuin oman nahkansa alttiiksi paneminen.

”Montelius on oikeassa”, Moe vastaa. ”Ehdotan, että te kaikki mietitte ensin asiaa, minkä jälkeen kutsutaan yhtiökokous koolle. Kutsuun emme voi kirjoittaa, että aiomme asettua tsaarin hullutuksia vastaan, vaan asia on käsiteltävä muiden esille tulevien asioiden yhteydessä ja osallistumisen on oltava vapaaehtoista. Itse kutsussa voi syyksi mainita sokeritehdas Alfa konkurssista tiedottamisen. Mitä mieltä olette?”

Kaikki kannattavat ehdotusta, ja pian tämän jälkeen kokous päättyy. Loppu sujuu hillityissä tunnelmissa, mikä poikkeaa täysin tavanomaisesta veljellisyydestä halailuineen ja selkääntaputteluineen. Tuntuu kuin jokainen haluaisi vain pudistaa yltään hankalasti alkaneen päivän tunnelmat ja palata normaaliin arkeen.

Rudolf kävelee muutaman korttelinvälin matkan pikku toimistoonsa Kauppapuistikon varrelle. Toimistoa ei kannata verrata konsuli Moen hulppeaan konttoriin. Siihen kuuluu vain kaksi huonetta sekä pieni keittiö, jossa kukaan ei koskaan tee ruokaa. Matkalla ajatukset ehtivät pyöriä päässä. Hän pohtii, kuinka riskialtista on sijoittaa varojaan sinne tänne eri yrityksiin ja sitten vain toivoa ja odottaa, että jokin niistä tuottaisi voittoa, kun itse ei kuitenkaan pysty asioihin vaikuttamaan. Päätökset riippuvat yritysten johtajista, eikä hänellä ole osakkeenomistajana muuta mahdollisuutta kuin äänestää yhtiökokouksessa ja odottaa mahdollisia osinkoja. Melkein kaikki hänen rahansa ovat juuri nyt kiinni eri yhtiöissä. On sokeritehdasta, viinatehdasta ja muutama pienempi kaupungissa sijaitseva yritys. Lisäksi pieni kauppahuone, mutta hän ei ole oikein löytänyt sieltä omaa paikkansa, vaan on lähinnä ehtinyt vain ostella hiukan sitä ja tätä vuosien varrella. Toisaalta hän ei oikein muutakaan osaa, ja raha on sijoitettava jotenkin, jotta se kasvaisi ja tuottaisi. On hän kokeillut myös nopeaa kaupankäyntiä, ostanut ja myynyt yrityksiä ripeään tahtiin, mutta tuotto ei ole ollut toivotunlaista, joten hän koettaa nyt sijoittaa varmempiin osuuksiin – sellaisiin, mihin Vaasan menestyneimmät liikemiehet sijoittavat. Moen, Finnilän, Laurellin ja Björklundin kaltaiset miehet. Hänellä ei kuitenkaan ole yhtä paljon rahaa, kokemusta tai tietoa kuin heillä. Ehkä hän vain kerta kaikkiaan on vähän heitä tyhmempi?

Tai sitten omat vaatimattomat lähtökohdat tekevät hänestä heikon, lähtökohdat, jotka hän pyrkii kaikin keinoin peittämään toivoen, etteivät ne koskaan paljastuisi. Siinä menisi arvostus Vaasan liikemiespiireissä, joihin hän täydestä sydämestään

haluaa kuulua. Varakkaat liikemiehet voivat halutessaan evätä pääsyn piireihin keneltä vain, joka ei täytä heidän vaatimuksiaan. Rudolfiltakin, jos totuus hänen rahoistaan paljastuisi. Näin hän ainakin uskoo.

Rudolfin on vaikea saada päivän töitä käyntiin hätäisesti alkaneen aamun jälkeen. Aikansa istuttuaan vatvomassa ongelmiaan ja saamatta aikaan mitään merkittävää hän nousee ja tepastelee hetken pitkin toimistoaan. Paikalla ei ole muita, ja ainoa ääni on kuluneen lattian lankkujen narina hänen askeltensa alla. Joidenkin lankkujen kohdalla hän pysähtyy hetkeksi keinuttelemaan kuin kuuntelisi, mitä niillä on sanottavaa. Lattian marina sopii hyvin päivän yleistunnelmaan.

Hän pysähtyy lopulta seinällä olevan pienen, pyöreän peilin eteen ja nappaa vaistomaisesti peilin alla olevalta hyllyltä kamman. Kampaaminen jää kuitenkin kesken. Hän huokaa syvään ja kuivaa sitten kädellään höyryn peilin pinnalta.

”Milloin sinusta on tullut noin vanha?” hän kysyy peilikuvaltaan, joka tuijottaa takaisin lasittunein katsein eikä vastaa kysymykseen. Tuuheasta, mustasta tukasta on vain muisto jäljellä. Silmänurkissa olevat kurtut eivät enää ole mitään pikku naururyppyjä, ja alaspäin katsoessa näkee kyllä vatsan mutta ei enää niitä mukavampia paikkoja.

Hän on harvoin huonolla tuulella. Vallonialaisilta esi-isiltä peritty myötäsyttyinen toimeliaisuus pitää hänet yleensä liikkeellä niin elämän myötä- kuin vastatuulissakin, mutta tänään olo on kuin haaksirikkoisella. Valloniveri on salaisuus, jota hän ei koskaan aio paljastaa kenellekään. Sen sijaan hän kehuskelee usein ranskalaisilla sukujuurillaan, jotka periytyvät äidinäidin äidinisältä, ranskalaiselta, kuten hän väittää. Tosiasiassa, kuten hänen äitinsä on kertonut, kyseessä on erittäin

traaginen tarina, joka suututtaa häntä aina, kun hän sitä ajattelee. Veri kuohahtaa muistellessa.

Hän työntää ikävät ajatukset mielestään ja kiskoo kamman päättäväisin vedoin hiustensa läpi ennen kuin palaa tuoliinsa ja koettaa puhdittomasti tarttua päivän tehtäviin. Hänen on niin kylmä, että hampaat lähes lyövät loukkua. Tekisi melkein mieli palata kotiin ja jatkaa töitä kotoisessa työhuoneessa.

Äkkiä hän kuitenkin päättää toisin, vetää takin ylleen ja harppoo ovelle, läimäyttää sen kiinni perässään ja jättää ikävän konttorin taakseen. Kadulla hän kulkee pää pystyssä ja kävelykeppiään suurieleisesti heilutellen. Tänään on syytä syödä reilu lounas ja nauttia kyytipojaksi sekä viiniä että snapseja, sillä hän katsoo ansainneensa hiukan lohtua jouduttuaan nousemaan niin vietävän aikaisin tänä ankeana tammikuun päivänä. Lounaan jälkeen voisi sitten ryhtyä toimiin, joita hän on harkinnut jo jonkin aikaa mutta sysännyt myöhemmäksi, kun hankkeen hinta on tuntunut arveluttavalta. Hän suunnittelee nimittäin telefoniksi kutsutun uudenaikaisen laitteen hankkimista. Miltei kaikilla liiketuttavilla on jo sellainen ja siihen liittyvä oma numero, joten hänenkin on saatava oma, jotta ei putoa toisten tasolta. Salaa mielessään hän haaveilee numerosta 714, sillä heinäkuun neljästoista on hänen syntymäpäivänsä, mutta ääneen moista ei tohdi tunnustaa.

Rudolf livahtaa ravintola Ernstiin toivoen, että siellä olisi joku tuttu, jonka seuraan voisi istuutua. Pyöreän pöydän äärellä onkin useita tuttavita, joista saa mukavasti ruokaseuraa.

Hän tilaa silliä alkuruuaksi ja pihvin pääruuaksi ja huuhtoo ruuan alas muutamalla snapsilla. Keskustelu soljuu omalla painollaan, ja ruuan jälkeen tilataan kahvit ja konjakit. Pienoisen

hetken verran omatunto pääsee muistuttelemaan, kuinka johtaja Moe mainitsi joutuvansa tänään tekemään paljon töitä, ja hän vertaa tätä oman päivänsä kulkuun. Hän kieltäytyy kuitenkin myöntämästä itselleen sitä pientä mahdollisuutta, että Moen muhkeat tulot johtuisivat tämän ahkerasta työnteosta, kun hän itse puolestaan ahkeroi mieluiten huvitusten parissa.

Iltapäivä menee Ernstissä ja loppuilta klubilla. Kotimatalla askel on hidas ja omatunto soimaa, eikä hän taaskaan muista, että oli päättänyt tilata itselleen puhelimen.

Toinen luku

Vaasa, helmikuu 1901

Siri joutuu pinnistelemaan pystyäkseen kävelemään suoraan ja puuskuttamatta. Se ei ole helppoa, sillä hän on myöhäisen päivällisen päätteeksi paitsi todella täynnä myös hiukan hiprakassa kaiken nauttimansa punssin jälkeen. Viiniäkin taisi hiukan mennä, vaikka muistikuvat eivät aivan selkeitä olekaan. Kaikki tanssit hän toki muistaa oikein hyvin, samoin sen, että nauroi kovaan ääneen jollekin, mitä tanssipari hänen korvaansa kuiskasi. Ihan liian kovaan ääneen, kun asiaa nyt ajattelee, ja ehkä sen kavaljeerin suu kuiski hiukan tarpeettoman lähellä hänen kaulansa kuulasta ihoa. Ilta oli kyllä hauska, sillä hänen hyvä ystävänsä konsulinna Tulla Moe totisesti tietää, miten järjestetään kunnon juhlat.

Kotiin ei ole kuin puolitoista korttelia, mutta tänä iltana matka tuntuu paljon pidemmältä. Olisi pitänyt sittenkin ottaa kyyti, sillä yö on kylmä ja pimeä, mutta tuntuu paremmalta saada hiukan raitista ilmaa ennen kotona odottavan Rudolfin tapaamista.

Hänen puolisonsa Rudolf Montelius on useimmiten oikein kiltti ja ymmärtäväinen, mutta ei oikein tunnu sulattavan sitä, että Siri osallistuu Tullan juhliin ilman häntä ja vieläpä ilmeisesti nauttii kyseisistä juhlista enemmän kuin niistä, joissa he käyvät yhdessä tapaamassa yhteisiä tuttujaan. Tulla ei myöskään kovin usein kutsu Rudolfia juhliinsa, mikä jo pelkästään tuntuu ärsyttävän miestä. Puoliso on jopa koettanut kieltää Siriä menemästä Tullan kesteihin, mutta Siri vain kohauttaa olkapäitään mokomalle ja menee kuin meneekin. Kaikeksi onneksi Rudolf ei ole käynyt väkivaltaiseksi tai muilla tavoin pidätellyt Siriä kotosalla. Kaipa hän on ymmärtänyt tyytyä kohtaloonsa, kun otti ja nai vapaan sielun, naisen, joka on hänen kaltaisensa. Eipä se tietenkään tarkoita, että mies hyväksyisi sen, että vaimosta aletaan kuiskutella heidän hienoissa piireissään, sillä niihin yltämiseksi on nähty paljon vaivaa.

Siri riisuu kengät ja koettaa hiipiä sisään. Hän toivoo sydämestään, ettei Stina-palvelijatar heräisi ja tulisi kyselemään, tarvitseeko rouva apua. Salin lattian yli kohti makuuhuonetta hipsiessään hän näkee Rudolfin nojaavan hämärässä työhuoneensa ovenkamanaan.

”Voi et nyt viitsisi aloittaa, vaan tule nukkumaan”, Siri kuiskaa, jotta ei herättäisi Stinaa. Hän tietää mainiosti, että palvelijattarella on herkkä kuulo, kuten palvelusväellä yleensäkin.

”Joko sitä taas olet häpäissyt itsesi? Ja meidät!” Rudolf kysyy kylmällä äänellä.

”Pöh!”

”En aio sietää sitä, että käyttäydyt kuin joku yksinkertainen työläismuija. Kuulitko? Annakin olla viimeinen kerta, kun

Yläluokan loistoa ja kasvukipuja sortovuosien ajan Vaasassa.

Eletään vuotta 1901, ja Venäjän tsaarin kiristynyt ote Suomesta ravistelee väestöä. Vaasan kauppakaupungissa Monteliuksen perhe nauttii saavuttamastaan asemasta seurapiireissä. Mutta minkä voi saavuttaa, sen voi myös menettää.

Siri Monteliuksella on vaikeuksia sopeutua yläluokkaisen aviovaimon kapeaan rooliin, ja hän huomaa kaipaavansa muutakin kuin perhe-elämän suojaa. Kun Vaasaan saapuu runoilija Georg Ståhl, Siri joutuu punnitsemaan, kuinka korkean hinnan hän on valmis maksamaan hetken vapaudesta. Samaan aikaan esikoispoika Albertin tulevaisuus on vaakalaudalla, kun uutiset uudesta asevelvollisuuslaista tihkuvat suomalaisten korviin. Hänen isänsä Rudolf tekee kaikkensa turvatakseen perheen aseman ja pelastaakseen poikansa asepalveluksesta Siperiassa.

Menneen ajan Vaasa herää henkiin historiallisessa romaanissa, jossa Monteliuksen perheen jäsenet etsivät tietään rakkauden, velvollisuuksien ja yhteiskunnallisten muutosten armoilla.

Mikaela Nykvist on suomenruotsalainen kirjailija, joka on kuvannut Vaasan seutua myös 1800-luvulle sijoittuvassa *Runsor*-kirjasarjassaan.